

GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

ZAMIESZKANE BUDYNKI

Narodowy Spis Powszechny

Ludności i Mieszkań 2011

WARSZAWA 2013

Opracowanie publikacji:

GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Handlu i Usług

pod kierunkiem:

Agnieszki Matulskiej- Bachury
Zastępcy Dyrektora
w Departamencie Handlu i Usług

Autorzy opracowania:

Izabella Adamczyk
Katarzyna Andrusiuk
Agata Dec
Elżbieta Knyszewska
Magdalena Przybylska
Barbara Różańska
Marek Sobczyk

Wykonanie wykresów i map:

Halina Sztrantowicz

Projekt okładki:

Lidia Motrenko-Makuch

Druk i oprawa:

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Warszawa, al. Niepodległości 208

Publikacja dostępna na <http://www.stat.gov.pl/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

PRZEDMOWA

Prezentujemy Państwu publikację „Zamieszkane budynki” przedstawiającą wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 r.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie informacji charakteryzujących budynki mieszkalne zlokalizowane na terenie Polski w momencie spisu, tj. 31 marca 2011 r., jak również zmiany zaobserwowane od poprzedniego spisu w 2002 r.

Publikacja zawiera informacje na temat liczby budynków według ich rodzaju, a także dane odnośnie wieku i wielkości budynków mieszkalnych z uwzględnieniem zasobów mieszkaniowych zlokalizowanych w tych budynkach. Przedmiotem analiz są też informacje o wyposażeniu budynków w instalacje techniczno-sanitarne. Dane zamieszczone w części tabelarycznej umożliwiają szczegółową charakterystykę budynków mieszkalnych według form własności, czy też okresu wybudowania budynku. Wyniki zaprezentowano dla Polski ogółem oraz w podziale na województwa, miasta i wieś.

W NSP 2011 nastąpiło odejście od metody tradycyjnej polegającej na zebraniu wszystkich informacji bezpośrednio od respondentów na rzecz metody „mieszanej”. Dane zebrane w ramach badania reprezentacyjnego przy wykorzystaniu formularza elektronicznego uzupełnione zostały informacjami zgromadzonymi w rejestrach i systemach informacyjnych administracji publicznej.

Całość opracowania składa się z czterech części: uwag ogólnych i metodycznych zawierających opis źródeł informacji, podstawowych definicji, komentarza analitycznego z opisowo-graficzną prezentacją wyników badania w obszarze zasobów mieszkaniowych oraz części tabelarycznej.

Autorzy publikacji będą wdzięczni za przekazanie uwag oraz wniosków, które przyczynią się do kształtowania i wzbogacania treści analiz i opracowań przygotowywanych na podstawie informacji z NSP.

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego

Generalny Komisarz Spisowy

Prof. dr hab. Janusz Witkowski

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	3
UWAGI OGÓLNE	5
1. Podstawa prawna i metody realizacji spisu ludności i mieszkań 2011	5
2. Podstawowe cele powszechnego spisu ludności i mieszkań 2011.....	6
3. Zakres podmiotowy badania	6
4. Zakres tematyczny powszechnego spisu mieszkań 2011	7
5. Metoda realizacji spisu i źródła danych wykorzystane w zakresie spisu mieszkań.....	7
6. Formy upowszechniania wyników spisu	8
7. Uwagi techniczne	9
UWAGI METODYCZNE.....	10
Pojęcia i definicje spisowe	10
Uwagi do tablic.....	17
KOMENTARZ ANALITYCZNY.....	18
1. Liczba budynków i ich rodzaje	18
2. Wiek budynków	22
3. Własność budynków mieszkalnych	25
4. Wielkość budynków.....	30
5. Wyposażenie budynków w instalacje techniczne	34
ANEKS TABELARYCZNY	38

UWAGI OGÓLNE

W wyniku przeprowadzonego spisu powszechnego mieszkań i budynków uzyskano zestaw danych charakteryzujących budynki i znajdujące się w nich mieszkania zlokalizowane na terenie Polski według stanu na 31 marca 2011 roku. Informacje te zbierane regularnie w cyklach około 10-letnich umożliwiają ocenę stanu i warunków mieszkaniowych ludności zarówno pod kątem ilościowym, jak i jakościowym.

W niniejszej publikacji zaprezentowano pełną informację charakteryzującą budynki i znajdujące się w nich mieszkania wraz z oceną zmian w latach 2002 - 2011 r. przeprowadzoną w oparciu o wyniki spisów powszechnych.

Zamieszczone informacje dotyczą głównie budynków zamieszkanymi, tj. takich, w których znajdowało się co najmniej 1 zamieszkałe mieszkanie ze stałym mieszkańcem. Analizy wyników i opisu zmian dokonano w skali ogólnokrajowej i w przekroju miasta-wieś, a niektóre w przekroju województw, co pozwala na uchwycenie różnicowań regionalnych.

1. Podstawa prawna i metody realizacji spisu ludności i mieszkań 2011

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań w Polsce w 2011 roku był pierwszym spisem realizowanym od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i przeprowadzony został na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011 r. według stanu w dniu 31 marca 2011 roku, o godz. 24.00.**

Zakres tematyczny spisu ludności i mieszkań w 2011 roku, formę, tryb, granice obowiązków statystycznych i dobrowolności udziału w badaniach określiła Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. (Dz. U. z 26 marca 2010 r. nr 47, poz.277) wraz z aktami wykonawczymi do ustawy oraz Rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. U. UE. L. z dnia 13.08.2008 r. Nr 218).

Komisja Europejska przygotowując podstawy prawne przeprowadzania spisów na obszarze Unii Europejskiej wzięła pod uwagę dynamiczny rozwój systemów administracyjnych i rozwiązań informatycznych rozważanych przez kraje członkowskie przy wyborze metody realizacji spisu. W przepisach Rozporządzenia PE i Rady Nr 763/2008 określone zostały szczegółowo metody oraz źródła, które mogą być wykorzystywane dla pozyskania danych statystycznych dla potrzeb spisu.

W szczególności są to:

- a) tradycyjne spisy powszechne,
- b) spisy powszechne opartych na danych z rejestrów administracyjnych,
- c) połączenie tradycyjnych spisów powszechnych z badaniami reprezentacyjnymi,

- d) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z badaniami reprezentacyjnymi,
- e) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z tradycyjnymi spisami powszechnymi,
- f) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z badaniami reprezentacyjnymi oraz tradycyjnymi spisami powszechnymi,
- g) odpowiednie badania oparte na próbie rotacyjnej (tzw. „kroczące” spisy powszechne).

2. Podstawowe cele powszechnego spisu ludności i mieszkań 2011

1. Dostarczenie szerokiej charakterystyki zmian jakie zaszły w okresie 2002 – 2011 w podstawowych strukturach demograficzno-społecznych ludności, gospodarstw domowych i rodzin oraz zmian w wielkości i standardzie zasobów mieszkaniowych - na najniższym poziomie podziału terytorialnego kraju.
2. Dostarczenie informacji niezbędnych do międzynarodowych porównań - poprzez uwzględnienie w opracowaniach standardów i zaleceń organizacji międzynarodowych (ONZ oraz Unii Europejskiej).
3. Aktualizacja bazy do budowy operatów losowania do badań reprezentacyjnych prowadzonych poprzez obserwacje gospodarstw domowych, czy też badania zasobów mieszkaniowych.

3. Zakres podmiotowy badania

Narodowemu Spisowi Powszechnemu Ludności i Mieszkań 2011 podlegały:

- osoby stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach, obiektach i pomieszczeniach,
- mieszkania i budynki, w których znajdują się mieszkania zamieszkane lub niezamieszkane oraz zamieszkane obiekty zbiorowego zakwaterowania i inne zamieszkane pomieszczenia niebędące mieszkaniami,
- osoby niemające miejsca zamieszkania.

Spis ludności i mieszkań przeprowadzony w 2011 roku nie obejmował:

- szefów i cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków rodzin tych osób oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy umów, ustaw lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych (pozostali cudzoziemcy przebywający w Polsce będą spisywani na ogólnych zasadach),
- osób ubiegających się o azyl,
- mieszkań, budynków, obiektów i pomieszczeń będących własnością przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych.

4. Zakres tematyczny powszechnego spisu mieszkań 2011

Przy ustalaniu zakresu przedmiotowego spisu ludności i mieszkań 2011 została przeprowadzona analiza wykorzystania wyników poprzedniego spisu oraz analiza nowych potrzeb informacyjnych. Brano również pod uwagę możliwości pozyskania tych informacji z innych źródeł, przede wszystkim z systemów informacyjnych administracji publicznej, a także konieczność zachowania w czasie pełnej porównywalności danych oraz zobowiązania międzynarodowe określone w Rozporządzeniu (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz.U.U.E.L. z dnia 13.08.2008 r. Nr 218).

Wyniki spisu pozwalają na ocenę ilościowych i jakościowych zmian, jakie zaszły w zasobach mieszkaniowych. Umożliwiają wyszacowanie potrzeb mieszkaniowych, wynikających zarówno z fizycznego braku mieszkań, jak również z powodu konieczności wymiany istniejących zasobów nie nadających się do remontu.

W ramach tematyki mieszkaniowej ujęto w spisie następujące zagadnienia:

- 1) Rodzaj zamieszkanym pomieszczeń.
- 2) Charakterystyka mieszkań zamieszkanym według rodzaju zajmowania mieszkania, własności mieszkania, wielkości mieszkania, w tym: liczba izb z wyszczególnieniem pokoi, pomieszczeń kuchennych i innych izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań, wyposażenia w instalacje sanitarno-techniczne, sposób ogrzewania mieszkania.
- 3) Charakterystyka budynków z zamieszkanymi lokalami mieszkalnymi, w tym: rodzaj budynku, forma własności budynku, liczba mieszkań w budynku, rok wybudowania.
- 4) Informacje o tytule prawnym do zajmowanego mieszkania.

5. Metoda realizacji spisu i źródła danych wykorzystane w zakresie spisu mieszkań

W Polsce dotychczasowa praktyka spisowa opierała się na tradycyjnym sposobie przeprowadzania spisów, który polegał na angażowaniu rachmistrzów spisowych, odwiedzających wszystkie zamieszkanym jednostki i zapisujących uzyskane bezpośrednio od respondentów informacje na formularzach spisowych, dostępnych w formie papierowej. Następnie dane z formularzy były rejestrowane oraz już w formie elektronicznej podlegały dalszemu opracowaniu. W spisie 2011 nastąpiło odejście od tradycyjnej metody na rzecz metody mieszanej, polegającej na połączeniu danych z rejestrów i systemów informacyjnych z danymi pozyskiwanymi w bezpośrednich badaniach statystycznych. Zastosowane rozwiązania miały przede wszystkim zmniejszyć koszty spisu oraz obciążenie osób objętych spisem, przy zachowaniu wysokiej jakości wyników spisu.

W ramach powszechnego spisu mieszkań 2011 w pierwszej kolejności skorzystano z danych administracyjnych, tj. Krajowego Rejestru Urzędowego Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT). Rejestr ten zawiera adresy budynków i mieszkań w układzie rejonów statystycznych i obwodów spisowych wraz z informacjami charakteryzującymi zasoby mieszkaniowe, np. rodzaj budynku, czy typ budynku mieszkalnego. Rejestr został

wykorzystany do przygotowania i aktualizacji wykazu adresowo-mieszkaniowego, a następnie do utworzenia operatu adresowo-mieszkaniowego do losowania próby do badania reprezentacyjnego. Stanowił również bezpośrednie źródło danych spisowych.

W zakresie spisu budynków i mieszkań oprócz informacji zawartych w rejestrze TERYT wykorzystano dane zgromadzone w tzw. bazie budynkowej stworzonej na potrzeby spisu w oparciu o dane pochodzące ze sprawozdawczości bieżącej, jak również z badania przeprowadzonego jednorazowo w celu aktualizacji danych dla budynków wielomieszkaniowych. Badaniem objęto wszystkie podmioty zarządzające bądź administrujące budynkami, które zostały zobowiązane do przekazania informacji dotyczących wybranych cech i parametrów poszczególnych budynków poprzez wypełnienie indywidualnie dla każdego z nich formularza elektronicznej karty budynku. Istotne źródło informacji stanowiły również dane zebrane w ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002r.

Dane na temat budynków i mieszkań niewystępujące w systemach informacyjnych administracji publicznej lub niespełniające wymogów jakości danych statystycznych zebrano bezpośrednio od osób objętych **badaniem reprezentacyjnym**. Badanie zostało przeprowadzone na ok. 20% próbie mieszkań w skali kraju. Jednostką losowania było mieszkanie, a dokładniej jego adres. W efekcie do badania reprezentacyjnego wylosowano ponad 2 744 tys. mieszkań spośród prawie 13,5 mln mieszkań znajdujących się w operacie losowania.

W celu wyeliminowania formularzy papierowych przewidziano zastosowanie nowoczesnych technik gromadzenia danych. Informacje przekazywane były przez respondentów przy użyciu formularza elektronicznego przez Internet lub w ramach wywiadu bezpośredniego przeprowadzonego przez rachmistrza spisowego. W przypadku przekazania niepełnych informacji kontaktowano się ze sprawozdawcą telefonicznie. W zakresie informacji na temat statusu zamieszkania mieszkania skorzystano z danych zebranych w ramach badania pełnego ludności.

6. Formy upowszechniania wyników spisu.

W upowszechnieniu danych spisowych wykorzystywane są następujące sposoby:

- publikacje tabelaryczno-analityczne (w formie elektronicznej i papierowej),
- udostępnianie danych na nośnikach informatycznych,
- udostępnianie danych poprzez Internet,
- Bank Danych Lokalnych (BDL),
- bezpośredni dostęp do wynikowych informacji statystycznych w Analitycznej Bazie Mikrodanych (ABM);

W zakresie tematyki mieszkaniowej, oprócz niniejszego opracowania, planowane jest wydanie ogólnokrajowej publikacji „Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych i rodzin” z danymi na poziomie kraju, regionów i województw i w podziale na miasto-wieś . Ponadto, przewidziane jest wydanie publikacji regionalnych z danymi dla województwa, podregionów, powiatów z wyróżnieniem obszarów miejskich i wiejskich.

7. Uwagi techniczne

Wszystkie tablice zawarte w aneksie tabelarycznym zostały opracowane w formacie Excel i w takiej postaci są dostępne na płycie CD.

W tablicach, zarówno w tekście jak i w aneksie, wprowadzono automatyczne zaokrąglenia, co niekiedy może powodować drobne rozbieżności w sumowaniu danych na wyższych poziomach agregacji.

Dostęp do danych z NSP 2011 będzie uwzględniał zasadę ochrony danych osobowych. Z tego względu, przy prezentowaniu danych, w szczególności na poziomie lokalnym może zaistnieć potrzeba utajnienia niektórych informacji poprzez zastąpienie ich znakiem umownym.

UWAGI METODYCZNE

Podstawowe definicje pojęć i klasyfikacje – niezbędne do właściwej interpretacji wyników spisu - będą zamieszczane w każdej publikacji z wynikami spisu a także zostaną udostępnione na stronie Internetowej GUS www.stat.gov.pl.

I. POJĘCIA I DEFINICJE SPISOWE

Budynek

Spisem objęte zostały budynki, w których znajdowało się co najmniej 1 mieszkanie.

Budynek - to obiekt budowlany, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, które sięgają od fundamentów po dach bez względu na to, czy budynek przeznaczony jest do zamieszkania czy też na cele związane z działalnością rolniczą, handlową, przemysłową lub kulturalną, bądź też na cele związane ze świadczeniem usług.

Budynek wielomieszkaniowy - budynek w którym wydzielone są minimum trzy mieszkania.

Budynek jednorodzinny - budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego **lokalu mieszkalnego** i **lokalu użytkowego** o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku

Przyjęte w spisie zasady ustalania odrębności budynku oparte zostały na kryteriach wiążących się z numeracją porządkową nieruchomości. Zgodnie z tymi zasadami za odrębny budynek uznano każdy budynek wolno stojący, oddzielony od pozostałych zabudowań wolną przestrzenią, oznaczony jednym numerem porządkowym.

Za jeden budynek uznano również budynek oznaczony więcej niż jednym numerem porządkowym (np. odrębnymi numerami oznaczone są poszczególne klatki schodowe w bloku mieszkalnym), w przypadku gdy tworzył on wyraźną całość architektoniczną i stanowił własność jednego podmiotu.

W odniesieniu do budynków usytuowanych w zabudowie zwartej, utworzonej przez budynki o różnej architekturze, bądź budynki o jednolitej architekturze – stojące w tzw. zabudowie szeregowej, a także w przypadku budynków bliźniaczych, za odrębny budynek uznano każdy budynek lub segment oznaczony odrębnym numerem porządkowym.

W przypadku przylegających do siebie budynków usytuowanych na nieruchomości oznaczonej jednym numerem porządkowym, uznawano je za jeden budynek, jeżeli ściany zbudowane były z tego samego materiału i nie było istotnych różnic w wysokości i w wieku tych budynków. W przeciwnym razie uznawano je za odrębne budynki.

Rodzaj budynku.

Pod względem tej cechy sklasyfikowano budynki na: mieszkalne (jednorodzinne i wielomieszkaniowe), zbiorowego zakwaterowania, niemieszkalne.

Budynek mieszkalny -przeznaczony na cele mieszkalne, zajęty przez lokale mieszkalne w całości a także budynek, w którym oprócz mieszkań znajdują się inne pomieszczenia, ale mieszkania zajmują co najmniej połowę budynku.

Za **budynek zbiorowego zakwaterowania** uznawano budynek, który więcej niż w połowie zajęty jest przez gospodarstwo zbiorowe (np. przez internat, dom studencki, dom małego dziecka, sanatorium), w którym może znajdować się również jedno lub więcej mieszkań.

Za **budynek niemieszkalny** uznawano budynek, który więcej niż w połowie zajęty jest na cele niemieszkalne (np. zajęty jest przez szkołę, biuro, sklep, magazyn, przychodnię lekarską), w którym może znajdować się również co najmniej jedno mieszkanie.

Rodzaj podmiotu będącego właścicielem budynku

Za właściciela budynku uważa się osobę fizyczną bądź osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej **posiadającą do tego budynku tytuł własności**, potwierdzony wpisem do księgi wieczystej, a w razie braku księgi w innym dokumencie potwierdzającym własność. Nie jest istotne, czy właściciel (osoba fizyczna lub instytucja) zajmuje budynek na własny użytek, czy też wynajmuje go w całości lub w części innej osobie fizycznej bądź innej instytucji.

Tak więc właścicielem budynku poza osobą fizyczną może być jednostka samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwo państwowe, osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz Skarb Państwa, instytucja finansowa, ubezpieczeniowa bądź inna, spółdzielnia mieszkaniowa, stowarzyszenie, związek, organizacja wyznaniowa itd.

Własności budynków:

Budynki stanowiące w całości własność nieograniczoną osoby fizycznej –

budynki będące własnością osób fizycznych ujawnioną w księdze wieczystej, a w razie braku księgi, w innym dokumencie potwierdzającym własność, niezależnie czy właściciel budynku mieszkał w nim w czasie spisu, czy też wynajął go lub oddał w bezpłatne użytkowanie innej osobie (osobom) bądź budynek oddany do eksploatacji lecz jeszcze nie zasiedlony.

Należy zaliczyć tu również współwłasność osób fizycznych (spokrewnionych lub nie). Wyjątek stanowią tzw. wspólnoty mieszkaniowe – te należy zakwalifikować jako współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych.

Budynki będące własnością spółdzielni mieszkaniowej - Budynki, do których tytuł własności (do całego budynku) posiada spółdzielnia mieszkaniowa i nie ma w tych budynkach żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu. Tytuł

własności spółdzielni do tych budynków potwierdzony jest wpisem do księgi wieczystej, a w razie jej braku w innym dokumencie potwierdzającym własność.

Budynki będące własnością gminy – dotyczy budynków:

- będących w całości własnością gminy, pozostających w zarządzie przedsiębiorstwa (zakładu) gospodarki mieszkaniowej lub komunalnej jednostki organizacyjnej specjalnie powstałej do zarządzania zasobami mieszkaniowymi gminy, jak też budynków pozostających w bezpośrednim zarządzie urzędu gminy,
- przekazanych gminie, ale pozostających w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakładów opieki zdrowotnej, ośrodków pomocy społecznej, jednostek systemu oświaty, instytucji kultury.
- stanowiących własność Skarbu Państwa, ale przekazanych gminie w tzw. „przymusowy zarząd”.

Do kategorii tej zaliczane są również budynki będące własnością powiatu nie stanowiących mienia jakiegokolwiek gminy, przekazanych powiatowi (lokalnej wspólnocie samorządowej) przez Skarb Państwa, wojewodę lub nabytych w inny sposób.

Budynki będące własnością Skarbu Państwa - Budynki, które w całości pozostają:

- w zasobie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- w zasobie Wojskowej Agencji,
- w zarządzie jednostek podległych ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości oraz Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu,
- w zarządzie organów władzy państwowej administracji państwowej oraz kontroli państwowej,

Należy tu zaliczyć również budynki oddane przez jednostkę reprezentującą Skarb Państwa w użytkowanie, dzierżawę lub najem przedstawicielstwom dyplomatycznym i urzędom konsularnym państw obcych.

Budynki będące własnością zakładu pracy - Budynki, których w całości właścicielem jest zakład pracy - jednostka organizacyjna posiadająca do tego budynku tytuł własności, potwierdzony wpisem do księgi wieczystej, a w razie braku księgi, w innym dokumencie potwierdzającym własność.

Wśród budynków stanowiących własność zakładu pracy rozróżnia się:

1. budynki stanowiące własność zakładu pracy sektora publicznego, tj.:

- a) przedsiębiorstw państwowych, a także państwowych jednostek organizacyjnych, np. instytutów naukowo-badawczych, wyższych uczelni, instytucji artystycznych,
 - b) przedsiębiorstw komunalnych, np. transportu miejskiego, wodociągów i kanalizacji, energetyki ciepłej itp., z wyjątkiem przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej,
 - c) przekazane wymienionym wyżej jednostkom przez Skarb Państwa lub gminę w trwały zarząd.
2. budynki stanowiące własność zakładu pracy sektora prywatnego, tj.: budynki stanowiące własność przedsiębiorstw prywatnych działających w formie spółek, a także budynki stanowiące własność spółdzielni pracy, spółdzielni produkcji rolnej, z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych.

Budynki będące własnością towarzystwa budownictwa społecznego - Budynki będące własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy „towarzystwo budownictwa społecznego” lub skrót „TBS”, bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu) dla wskazanych przez te podmioty osób trzecich.

Budynki będące własnością pozostałego podmiotu - Budynki które w całości (tzn. nie ma w nich żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu) stanowią własność:

- organizacji prywatnych budujących lub kupujących mieszkania dla zysku: na sprzedaż lub na wynajem,
- związków zawodowych, stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, samorządów zawodowych i gospodarczych,
- Kościoła Katolickiego i innych kościołów i związków wyznaniowych, w tym również uczelni katolickich i instytutów kościelnych,
- innych jednostek wcześniej nie omówionych, np. organizacja prywatna budująca dla zysku, stowarzyszenie, partia polityczna, fundacja, instytucja wyznaniowa.

Budynki stanowiące współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych - Budynki stanowiące nieruchomości wspólne, w których **wszystkie bądź tylko niektóre lokale mieszkalne stanowią wyodrębnione własności osób fizycznych i/lub osób prawnych** (np. współwłasność osób fizycznych, współwłasność osób fizycznych i gminy, współwłasność osób fizycznych i zakładu pracy). Ogół właścicieli z wyodrębnionymi własnościami mieszkań w danym budynku stanowi tzw. **wspólnotę mieszkaniową (po wejściu w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych zostały ustanowione odrębne własności niektórych lokali mieszkalnych na rzecz osób fizycznych).**

Do kategorii tej należy także kwalifikować budynki będące dawniej własnością PGR-ów (zaliczane uprzednio do zasobów mieszkaniowych zakładów pracy), które to budynki po likwidacji PGR-ów zostały przejęte w zasób Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, po czym część mieszkań w tych budynkach została sprzedana przez Agencję osobom fizycznym, a pozostałe są jeszcze w zasobie Agencji (czyli są własnością Skarbu Państwa)

Budynki stanowiące współwłasność bez wyodrębnionych własności lokali mieszkalnych-kategoria ta dotyczy budynków, które stanowią nieruchomości wspólne, ale na poszczególne mieszkania w budynku **nie zostały ustanowione odrębne własności**, tzn. poszczególni współwłaściciele nie mają założonej na swoje nazwisko odrębnej księgi wieczystej, lecz istnieje tylko jedna księga na cały budynek, w której jedynie określony jest (w procentach lub w ułamkach) udział poszczególnych współwłaścicieli budynku

Rok (okres) budowy budynku - Rok oddania budynku do użytku

Za rok wzniesienia budynku przyjęto rok, w którym budowa została zakończona, tzn. budynek został oddany do użytku. Jeżeli oddawany był do użytku częściami (klatkami, skrzydłami) przyjęto rok oddania do użytku ostatniej części budynku. Dla budynków zrekonstruowanych po całkowitym zniszczeniu przyjęto rok zakończenia rekonstrukcji.

Instalacja w budynku

Spisywano instalacje czynne i chwilowo nieczynne oraz takie, które faktycznie już zostały zamontowane w budynku, ale nie dokonano jeszcze podłączyć budynku do sieci. Nie spisywano instalacji nieczynnej dłużej niż rok.

Występujące w budynku instalacje wykazane są w podziale z/do sieci i lokalne.

Wodociąg. Za budynek wyposażony w wodociąg uznano taki, w którym instalacja wodociągowa doprowadzona była do wszystkich, bądź niektórych mieszkań w budynku, jak i taki, gdy w żadnym mieszkaniu nie było kranu z wodą, ale usytuowany jest on wewnątrz budynku, np. na korytarzu.

Przez wodociąg z sieci rozumiano układ połączonych ze sobą przewodów przeznaczonych do przesyłu wody między ujęciem, a odbiorcą. W skład sieci wodociągowej wchodzi: przewody magistralne, przewody rozdzielcze i połączenia domowe zwane przyłączami.

Przez wodociąg lokalny rozumiano układ, gdy wodociąg doprowadza wodę do jednego, lub kilku budynków sąsiednich ze źródła ujęcia wody (przydomowej studni głębinowej), poprzez zestaw hydroforowy składający się z pompy, zbiornika wodno-powietrznego (hydrofora) i przekładnika ciśnieniowego. Zadaniem zestawu jest zapewnienie odpowiedniego, stabilnego ciśnienia w domowej instalacji wodociągowej.

Kanalizacja. Za budynek wyposażony w kanalizację należy uznać taki, wewnątrz którego – w obrębie mieszkań bądź w korytarzu – znajduje się instalacja, do której podłączone są takie urządzenia jak: zlew, ustęp, umywalka, wanna, umożliwiająca odprowadzenie nieczystości i zużytej wody (tzw. ścieków) do odbiorników.

Przez sieć kanalizacyjną rozumiano układ połączonych ze sobą przewodów, które służą do odprowadzenia ścieków sanitarnych i wód deszczowych z budynków do oczyszczalni ścieków. Przewody te, w zależności od wielkości i funkcji zwane są kolektorami, kanałami głównymi, kanałami bocznymi i przyłączami domowymi (przykanalikami)

Przez kanalizację lokalną rozumiano kanalizacje dla jednego, kilku, bądź kilkunastu gospodarstw domowych., zamieszkujących w jednym bądź kilku budynkach. Zebrane razem ścieki są odprowadzane w jedno miejsce, w którym znajduje się osiedlowa oczyszczalnia. W niej unieszkodliwia się ścieki i następnie odprowadza do gruntu bądź ciekę wodnego.

Centralne ogrzewanie.

Informacje o wyposażeniu budynku w centralne ogrzewanie uzyskane zostały w sposób pośredni, tzn. na podstawie informacji o sposobie ogrzewania mieszkania. Na tej podstawie ustalono czy budynek wyposażony jest w centralne ogrzewanie z sieci, centralne ogrzewanie indywidualne bądź nie ma centralnego ogrzewania w budynku.

Za budynek wyposażony w centralne ogrzewanie uznano taki, w którym instalacja doprowadzająca ciepło (gorącą wodę, parę wodną, gorące powietrze) z centralnego źródła jego wytwarzania do poszczególnych pomieszczeń w mieszkaniu. Wyróżniono w spisie:

- **centralne ogrzewanie z sieci** - ciepło doprowadzane jest z elektrociepłowni, ciepłowni lub lokalnej kotłowni (np. spółdzielczej) obsługującej więcej niż 1 budynek,
- **centralne ogrzewanie zbiorowe ze źródła ciepła zasilającego jeden budynek wielomieszkaniowy,**
- **centralne ogrzewanie indywidualne** uznano, gdy źródło wytwarzania ciepła znajduje się w budynku jednorodzinny (piec do c.o. zainstalowany jest we własnej kotłowni lub w innym pomieszczeniu, np. w piwnicy, bądź też zainstalowane jest elektryczne ogrzewanie podłogowe) bądź też źródło ciepła znajduje się w obrębie mieszkania zlokalizowanego w budynku wielorodzinnym (tzw. instalacja etażowa), np. piec do c.o. zainstalowany jest w kuchni, w łazience.

Przyjęto, że jeżeli mieszkańcy stosowali kilka sposobów ogrzewania przyjmowano sposób przeważający, tj. obejmujący większą powierzchnię mieszkania lub stosowany przez dłuższy okres grzewczy.

Gaz z sieci

Informacje o wyposażeniu budynków w gaz z sieci uzyskano podobnie jak informacje o wyposażeniu budynku w centralne ogrzewanie, w sposób pośredni wykorzystując informacje o wyposażeniu mieszkania w gaz.

Za wyposażony w gaz z sieci uznano budynek, gdy gaz z sieci dostarczany do mieszkań z wykorzystaniem sieci gazowej tj. gazociągów wraz ze stacjami gazowymi, układami pomiarowymi, tłoczniami gazu, magazynami gazu, połączonymi i współpracującymi ze sobą,

służącymi do przesyłania i dystrybucji paliw gazowych oraz należącymi do przedsiębiorstwa gazowniczego.

Mieszkanie

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Przez pomieszczenie pomocnicze należało rozumieć: przedpokój, hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnia, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców.

W przypadku wieloizbowego lokalu lub domu indywidualnego (jednorodzinnego), w którym zamieszkiwało 2 lub więcej odrębnych gospodarstw domowych, zajmujących wyłącznie dla siebie odrębne izby i inne pomieszczenia, obowiązywała zasada, że jeśli w obrębie tego lokalu lub domu znajdowało się przynajmniej jedno pomieszczenie, takie jak: kuchnia, łazienka lub ustęp, użytkowane wspólnie przez te gospodarstwa, to taki lokal (dom) stanowił jedno mieszkanie. Jeżeli nie zachodził przypadek wspólnego użytkowania wymienionych pomieszczeń, to zespoły pomieszczeń zajmowanych przez poszczególne gospodarstwa uznano za odrębne mieszkania.

Mieszkanie zamieszkane stale

Za mieszkanie zamieszkane uznano takie, w którym spisano jedną lub więcej osób i co najmniej jedną z tych osób uznano za faktycznie stale zamieszkałą. Za mieszkanie **zamieszkane czasowo** uznano takie, w którym spisano jedną lub więcej osób, ale żadna z tych osób nie została uznana za mieszkańca faktycznie stale zamieszkałego na danym terenie.

Powierzchnia użytkowa mieszkania

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to sumę powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna), alkow, spiżarni, przedpokoi, holi, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy lub ganku oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym lub gospodarczym potrzebom mieszkańców lokalu, bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

W powierzchni użytkowej mieszkania **uwzględniono również powierzchnię pokoi wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, a także powierzchnię innych pomieszczeń wykorzystywanych do tej działalności**, jeżeli nie prowadzi do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Nie zaliczono do powierzchni użytkowej mieszkania powierzchni: balkonów, tarasów i loggii, antresol, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych na przechowywanie opału oraz powierzchni garaży.

W budynkach typu wiejskiego do powierzchni użytkowej mieszkania z reguły wlicza się **powierzchnię sieni**. Nie uznaje się sieni za część składową mieszkania i nie wlicza się jej powierzchni do powierzchni użytkowej mieszkania tylko wówczas, gdy:

- sień łączyła część mieszkalną budynku z częścią inwentarską lub gospodarską,
 - oprócz sieni znajduje się na tej samej kondygnacji przedpokój,
 - w budynku znajdowało się więcej niż jedno mieszkanie, a sień użytkowana była wspólnie jako ogólnodostępny korytarz.
1. Powierzchnię pod schodami znajdującymi się w budynku indywidualnym zaliczono do powierzchni użytkowej mieszkania gdy w budynku znajdowało się tylko 1 mieszkanie, nie wlicza się zaś, gdy w budynku znajdują się 2 lub więcej mieszkań; schody i powierzchnię pod nimi uznano za część ogólnokomunikacyjną
 2. W budynkach jednorodzinnych będących w budowie, ale już w części zamieszkałych, w powierzchni użytkowej mieszkania należy uwzględnić tylko powierzchnię izb i pomieszczeń pomocniczych wykończonych.
 3. Powierzchnię pokoi i innych pomieszczeń wbudowanych w konstrukcję pochylego dachu, zgodnie z Polską Normą ustalono następująco:
 - powierzchnię pomieszczeń lub ich części o wysokości w świetle większej niż (lub równej) 2,20 m zaliczono w 100%,
 - powierzchnię pomieszczeń lub ich części o wysokości od 1,40 do 2,19 m zaliczono w 50%,
 - powierzchnię pomieszczeń lub ich części o wysokości mniejszej niż 1,40 m pominięto całkowicie.

Za **izbę** uznano pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, z **bezpośrednim oświetleniem dziennym i o powierzchni nie mniejszej niż 4 m²**. Izbami są pokoje oraz kuchnie spełniające powyższe kryteria. Inne pomieszczenia w mieszkaniu, takie jak: przedpokój, hol, łazienka, ubikacja, spiżarnia, schowek, garderoba, alkowa, obudowana weranda, ganek, są pomieszczeniami pomocniczymi i nie uznaje się ich za izby.

II. UWAGI DO TABLIC

W tablicach, w których wykazano zasoby w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne w podziale według podmiotów posiadających wyodrębnione lokale mieszkalne i liczby mieszkań w budynku zdarzają się przypadki, że niektóre budynki zostały zakwalifikowane do innej kategorii niż wynikało to z liczby lokali mieszkalnych.

Dotyczyło to małych 1-2 mieszkaniowych budynków, w których oprócz lokali mieszkalnych znajdował się lokal użytkowy należący do innego podmiotu niż lokal mieszkalny.

KOMENTARZ ANALITYCZNY

1. Liczba budynków i ich rodzaje.

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 r. w Polsce zlokalizowanych było ok. 6 mln budynków, w których znajdowało się co najmniej 1 mieszkanie. W stosunku do 2002 r. liczba budynków z mieszkaniami wzrosła o 12,3% w tym w miastach o 18,4%, a na wsi o 8,9%.

Tabl. 1. Budynki według rodzaju w latach 2002 i 2011 r.

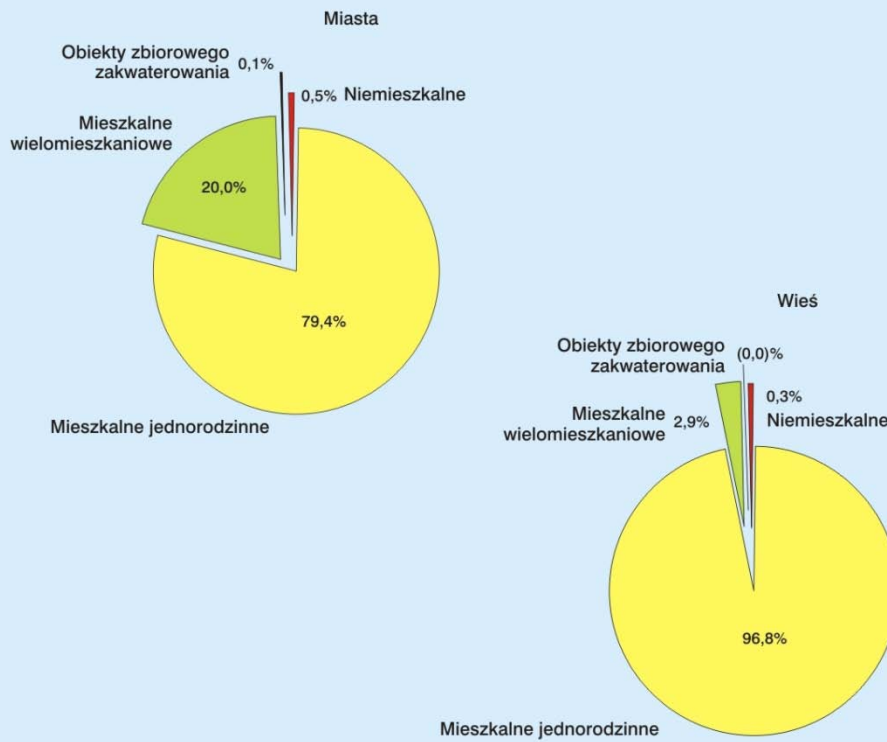
	Razem	z tego budynki:							niezamieszka- ne
		zamieszka- ne	w tym:				obiekty zbioro- wego zakwate- rowania	niemie- szkalne	
			mieszkalne	z tego:					
			mieszkalne	jednoro- dzinne	wielomie- szkaniowe				
w tys.									
Ogółem	2011	6 047,1	5 567,6	5 542,6	5 007,5	535,1	3,3	21,0	479,5
	2002	5 384,2	4 911,3	4 773,6	4 346,2	427,4	1,9	135,8	472,9
Miasta	2011	2 285,6	2 189,2	2 176,4	1 738,2	438,2	1,8	10,8	96,4
	2002	1 930,7	1 801,2	1 780,8	1 449,2	331,6	1,4	19,0	129,5
Wieś	2011	3 761,5	3 378,4	3 366,2	3 269,3	96,9	1,4	10,3	383,1
	2002	3 453,5	3 110,1	2 992,8	2 897,0	95,8	0,5	116,8	343,4
2002=100									
Ogółem		112,3	113,4	116,1	115,3	125,2	172,2	15,5	101,4
Miasta		118,4	121,5	122,2	119,9	132,1	130,7	56,7	74,5
Wieś		108,9	108,6	112,5	112,9	101,1	292,4	8,8	111,6

Spośród budynków objętych spisem, ponad 5,5 mln stanowiły budynki zamieszka-
ne. Były to zarówno budynki mieszkalne, jak i budynki obiektów zbiorowego zakwaterowania
lub budynki niemieszkalne, tj. takie, które w więcej niż połowie zajęte były na cele inne niż
mieszkalne (szkoły, sklepy, biura itp.). W miastach znajdowało się 2,2 mln budynków
zamieszka-nych, a na wsi 3,4 mln.

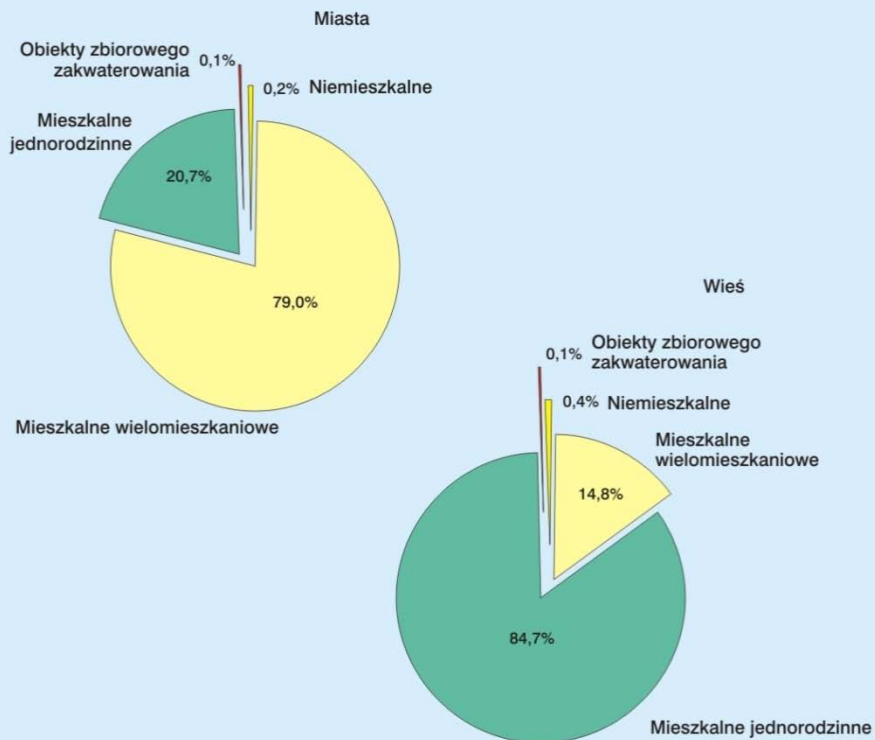
W porównaniu z poprzednim spisem liczba budynków zamieszka-nych zwiększyła się
o 13,4%. W miastach odnotowano wzrost o 21,5% co spowodowane było ponad 30%
wzrostem liczby budynków wielomieszka-nych. Na wsi natomiast liczba budynków
zamieszka-nych wzrosła o 8,6%.

W zabudowie mieszka-nej dominowały budynki jednorodzinne. W miastach stanowiły
one prawie 80% budynków zamieszka-nych, a na wsi – ok. 97%. Przeważająca część
mieszka-ń zlokalizowana była jednak w budynkach wielomieszka-nych. W budynkach tych
mieściło się ok. 79% mieszka-ń w miastach i prawie 15% mieszka-ń na wsi.

Wykres 1. BUDYNKI ZAMIESZKANE WEDŁUG RODZAJU BUDYNKU W 2011 R.

Wykres 2. MIESZKANIA W BUDYNKACH ZAMIESZKANYCH WEDŁUG RODZAJU BUDYNKU W 2011 R.

Tabl. 2. Mieszkania w budynkach zamieszkałych według rodzaju w latach 2002 i 2011

		Mieszkania ^a w budynkach zamieszka- nych	w tym w budynkach:				
			mieszkal- nych	z tego:		obiektach zbiorowego zakwatero- wania	niemiesz- kalnych
				jedno- rodzinnych	wielomiesz- kaniowych		
w tys.							
Ogółem	2011	13 009,0	12 960,5	5 253,1	7 707,4	8,7	38,6
	2002	12 029,6	11 867,0	4 729,8	7 137,2	4,2	158,2
Miasta	2011	9 006,6	8 978,9	1 863,0	7 115,9	5,7	21,4
	2002	8 219,7	8 186,7	1 639,0	6 547,7	3,3	29,5
Wieś	2011	4 002,4	3 981,6	3 390,1	591,5	3,1	17,2
	2002	3 809,9	3 680,3	3 090,8	589,5	0,9	128,7
2002=100							
Ogółem		108,1	109,2	111,1	108,0	206,4	24,4
Miasta		109,6	109,7	113,7	108,7	171,4	72,5
Wieś		105,1	108,2	109,7	100,3	333,4	13,4

a Dotyczy mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych

W budynkach zamieszkałych znajdowało się 13 009,0 tys. mieszkań (zamieszkałych i niezamieszkałych), z których 12 960,5 tys. zlokalizowanych było w budynkach mieszkalnych. W miastach w budynkach mieszkalnych znajdowało się ok. 9 mln mieszkań, podczas gdy na wsi ok. 4 mln. W porównaniu do 2002 r. liczba mieszkań w zamieszkałych budynkach mieszkalnych wzrosła o 9,2%, przy czym w miastach wzrost ten wyniósł 9,7%, a na wsi – 8,2%.

**Tabl. 3. Mieszkania zamieszkane^a i ludność w budynkach zamieszka-
nych według rodzaju w 2011 r.**

	Mieszkania zamieszkane ^a w budynkach zamieszka-nych	w tym w budynkach:				
		mieszkalnych	z tego:		objektach zbiorowego zakwatero-wania	niemie-szkalnych
			jedno-rodzinnych	wielomie-szkaniowych		
Mieszkania		w tys.				
Ogółem	12 517,6	12 474,3	5 213,6	7 260,7	7,2	35,0
Miasta	8 585,9	8 561,1	1 846,1	6 715,0	4,8	19,4
Wieś	3 931,7	3 913,2	3 367,5	545,7	2,4	15,6
Ludność		w tys.				
Ogółem	38 121,4	38 005,7	19 474,7	18 531,0	23,9	88,4
Miasta	23 184,7	23 123,0	6 352,3	16 770,7	15,8	44,2
Wieś	14 936,6	14 882,6	13 122,4	1 760,3	8,1	44,2

a Mieszkania zamieszkane stale

Według stanu na 31 marca 2011 r. w budynkach zamieszka-nych znajdowało się 12 474,3 tys. mieszkań zamieszka-nych stale. Mieszkało w nich około 38,0 mln osób, w tym ponad 112 tys. w budynkach obiektów zbiorowego zakwaterowania lub budynkach niemieszkalnych. W miastach 72% populacji mieszkało w budynkach wielomieszka-niowych, podczas gdy na wsi ok. 88% mieszkańców zajmowało mieszkania w budynkach jednorodzinnych.

2. Wiek budynków.

Tabl. 4. Budynki mieszkalne według roku budowy budynku w latach 2002^a i 2011.

	Razem w tys.	wybudowane w latach:								będące w budo- wie	o nieusta- -lonej infor- macji
		przed 1918	1918 - - 1944	1945 - - 1970	1971 - - 1978	1979 - - 1988	1989 - - 2002	2003 - - 2007	2008 - - 2011		
		w % ogółu zamieszkanym budynków mieszkalnych									
Ogółem 2011	5 542,6	7,3	14,6	24,6	11,8	13,6	12,1	5,8	3,7	0,5	6,0
2002	4 668,1	8,9	17,7	29,3	14,5	16,4	13,2	x	x	x	x
Miasta 2011	2 176,4	8,0	15,1	20,5	11,3	14,5	14,1	6,7	3,7	0,5	5,8
2002	1 734,3	10,2	19,1	24,5	13,6	17,2	15,4	x	x	x	x
Wieś 2011	3 366,2	6,9	14,3	27,2	12,2	13,1	10,8	5,2	3,6	0,6	6,1
2002 ^a	2 933,8	8,1	16,9	32,1	15,0	15,8	12,0	x	x	x	x
2002=100											
Ogółem	118,7	97,9	97,9	99,5	97,1	99,1	108,2	x	x	x	x
Miasta	125,5	98,3	99,0	104,7	104,1	105,5	115,0	x	x	x	x
Wieś	117,7	97,5	97,1	97,1	93,3	94,9	103,1	x	x	x	x

a Nie uwzględniono budynków w budowie

Tabl. 5. Mieszkania w budynkach mieszkalnych według roku budowy budynku w latach 2002^a i 2011.

	Razem w tys.	wybudowane w latach:								będące w budo- wie	o nieusta- -lonej infor- macji
		przed 1918	1918 - - 1944	1945 - - 1970	1971 - - 1978	1979 - - 1988	1989 - - 2002	2003 - - 2007	2008 - - 2011		
		w % ogółu zamieszkanym budynków mieszkalnych									
Ogółem 2011	12 960,5	9,0	11,2	24,0	16,0	16,6	11,7	4,6	3,2	0,3	3,3
2002	11 713,9	10,3	13,1	27,1	18,4	18,8	12,3	x	x	x	x
Miasta 2011	8 978,9	9,5	9,6	23,0	17,4	17,8	12,4	4,5	3,2	0,3	2,3
2002	8 100,0	10,7	11,3	25,6	19,7	19,9	12,8	x	x	x	x
Wieś 2011	3 981,6	8,0	14,7	26,2	12,8	13,9	10,2	4,8	3,4	0,5	5,5
2002 ^a	3 613,9	9,5	17,4	30,3	15,4	16,4	11,0	x	x	x	x
2002=100											
Ogółem	110,6	97,0	94,2	97,9	96,1	97,7	106,1	x	x	x	x
Miasta	110,9	98,5	94,9	99,3	97,7	99,3	107,6	x	x	x	x
Wieś	110,2	93,2	93,3	95,3	91,3	93,4	102,2	x	x	x	x

a Nie uwzględniono budynków w budowie

W 2011 r. budynków najstarszych, czyli wybudowanych przed 1918 r., było ponad 404 tys. Stanowiły one 7,3% ogółu budynków mieszkalnych zamieszkanym. Znajdowało się w nich ok. 1,2 mln mieszkań, które stanowiły 9,0% ogółu mieszkań.

Budynki wzniesione po II wojnie światowej stanowią 71,6% ogółu budynków mieszkalnych zamieszkanym. W miastach odsetek ten wyniósł 70,7%, a na wsi – 72,1%. Mieszkania zlokalizowane w budynkach powojennych stanowiły 76,1% ogółu mieszkań.

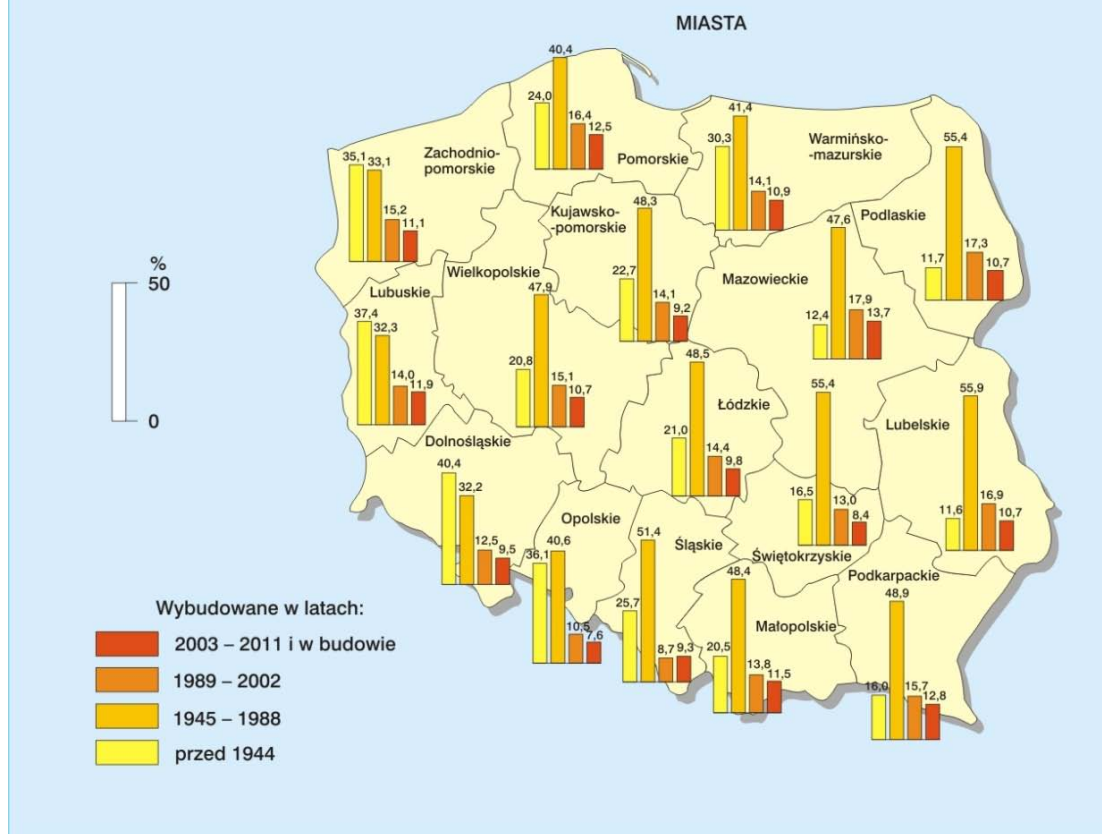
W okresie międzypisowym liczba budynków mieszkalnych wzrosła o 874,4 tys., a mieszkań w tych budynkach o ponad 1,2 mln.

W porównaniu z poprzednim spisem liczba budynków mieszkalnych wybudowanych w latach 1989-2002 wzrosła o prawie 51 tys., w tym ponad 33 tys. stanowiły budynki, które na moment spisu w 2002 r. były jeszcze w budowie. Równocześnie liczba mieszkań w budynkach z tego okresu zwiększyła się o 87,4 tys.

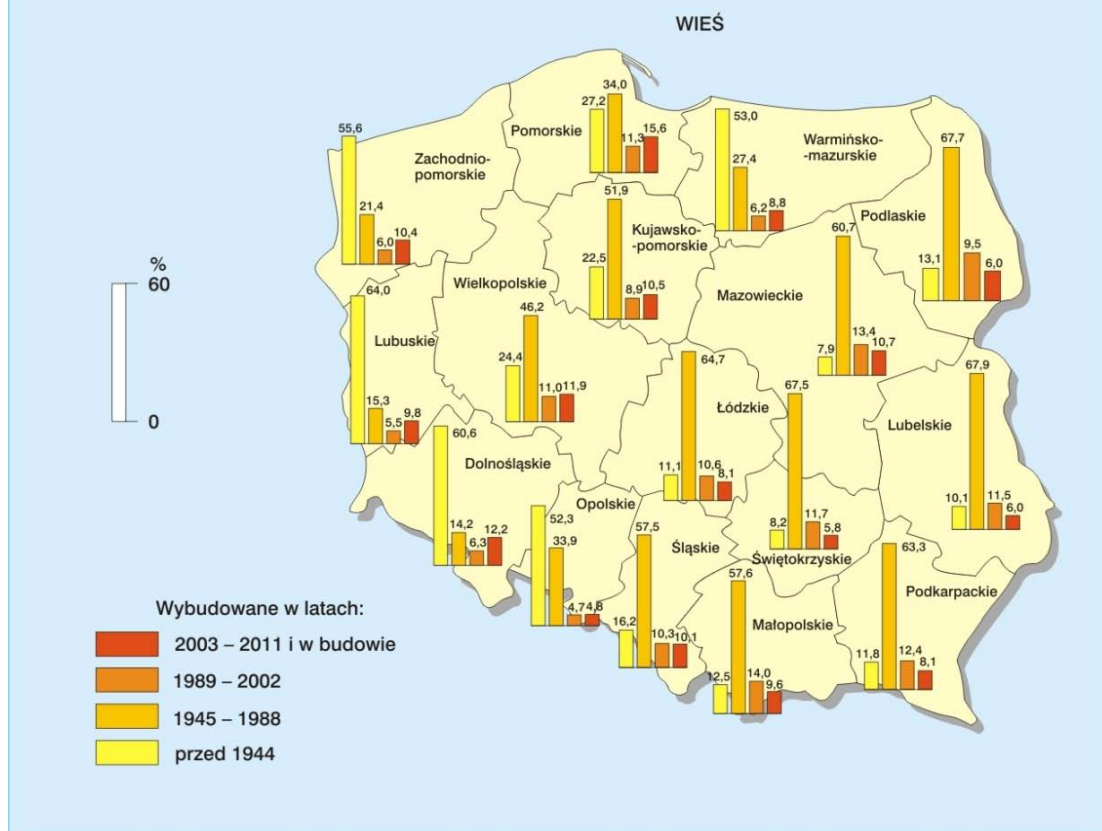
W latach 2003-2011 do użytku oddano 523,0 tys. budynków mieszkalnych, a prawie 30 tys. było jeszcze w budowie. Liczba mieszkań w nowych budynkach, tj. oddanych do użytku po 2002 r. wyniosła ok. 1 mln. Tej liczby mieszkań nie można utożsamiać z liczbą mieszkań w budynkach mieszkalnych wybudowanych po 2002 r. Część mieszkań z tego okresu powstała z nadbudowy lub dobudowy w starszych budynkach.

Odnotowano spadek liczby budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. (o ok. 60 tys.). Zmniejszenie się zasobu budynków mieszkalnych wzniesionych w poszczególnych okresach przed 1989 r. wynika głównie z zastąpienia starych domów, nowowytbudowanymi o wyższym standardzie. Znaczna część starych budynków została rozebrana lub uległa zniszczeniu, np. w wyniku pożaru. Część budynków mieszkalnych została natomiast przekwalifikowana na cele niemieszkalne.

Mapka 1. STRUKTURA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH WEDŁUG LAT BUDOWY W 2011 R.
(bez nieustalonej informacji o okresie budowy budynku)

Mapka 2. STRUKTURA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH WEDŁUG LAT BUDOWY W 2011 R.
(bez nieustalonej informacji o okresie budowy budynku)

Struktura budynków mieszkalnych jest znacznie zróżnicowana przestrzennie pod względem wieku (okresu wybudowania). W województwach lubuskim, dolnośląskim i opolskim jest znacznie wyższy odsetek budynków wybudowanych przed 1945 r. w porównaniu z województwami Polski Centralnej i Wschodniej.

W miastach najwyższy odsetek budynków przedwojennych odnotowano w województwach: dolnośląskim - 40,4% ogółu zamieszkałych budynków mieszkalnych, lubuskim - 37,4%, opolskim - 36,1% i zachodniopomorskim - 35,1%. Najmniej budynków oddanych do użytku przed 1945 r. w miastach utrzymuje się w województwie: lubelskim - 11,6%, podlaskim - 11,7% i mazowieckim - 12,4%.

Na wsi budynki wzniesione przed 1945 r. stanowiły w niektórych województwach ponad połowę całkowitej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych. W województwie lubuskim udział tych budynków na wsi wyniósł 64,0%, a w województwach: dolnośląskim - 60,6%, zachodniopomorskim - 55,6%, warmińsko-mazurskim - 53,0% i opolskim - 52,3%. Najniższy odsetek budynków wybudowanych przed 1945 r. występował na wsi w województwach: mazowieckim - 7,9%, świętokrzyskim - 8,1% i lubelskim - 10,1%.

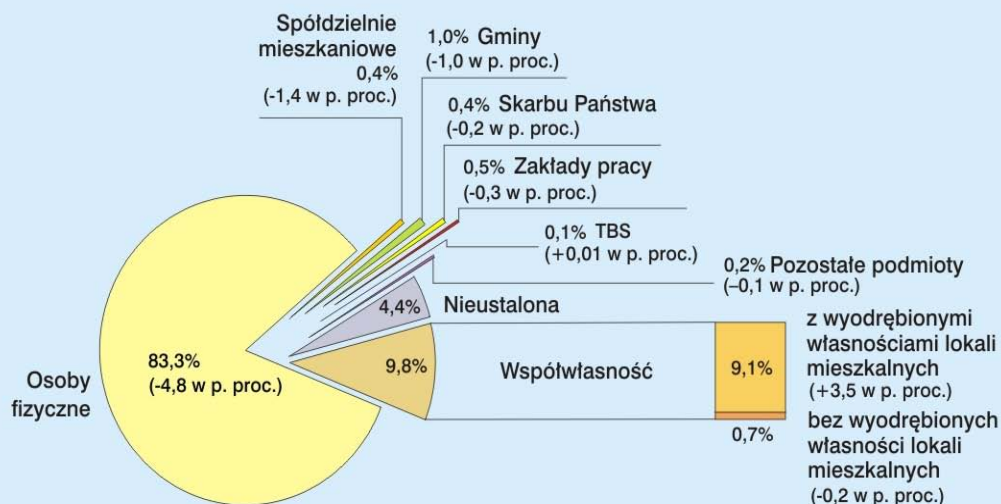
W miastach budynki najnowsze, tj. wybudowane po 2002 r. lub w budowie, stanowiły najwyższy udział w województwach: mazowieckim - 13,7%, podkarpackim - 12,7% i pomorskim - 12,5% zaś najniższy odsetek występował w miastach województw: opolskiego - 7,5% i świętokrzyskiego - 8,4%.

Na wsi najwięcej budynków wybudowanych po 2002 r. w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych zamieszkałych na tym terenie odnotowano w województwach: pomorskim - 15,5%, dolnośląskim - 12,2% i wielkopolskim - 11,8%. Z kolei najmniej tych budynków na wsi wystąpiło w województwach: opolskim - 4,8%, świętokrzyskim - 5,8%, podlaskim - 6,0% i lubelskim - 6,1%.

3. Własność budynków mieszkalnych.

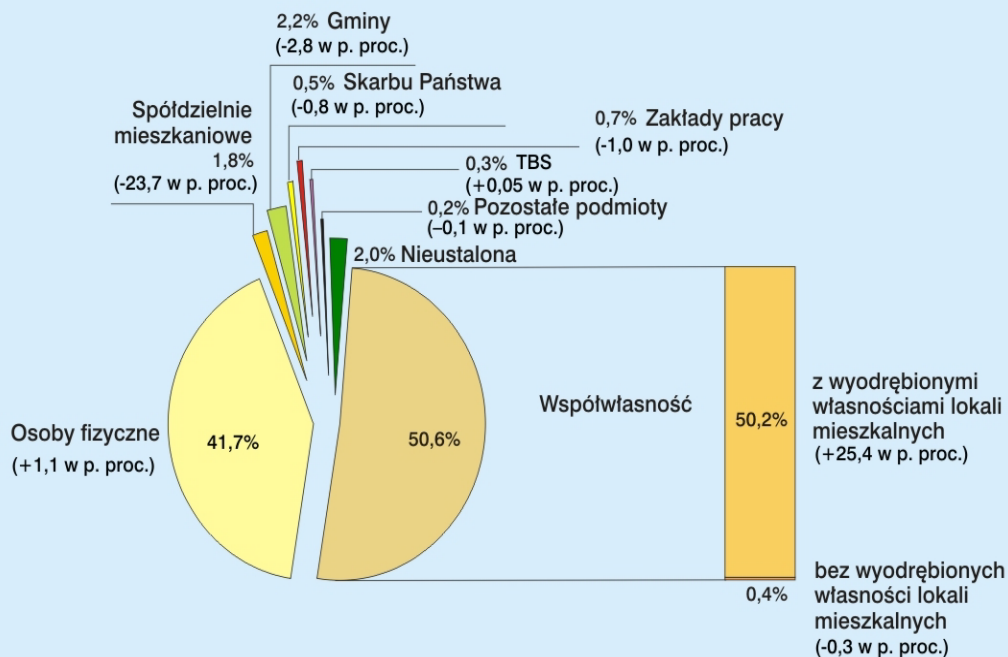
W wyniku nowych uregulowań prawnych w zakresie własności lokali oraz działalności spółdzielni mieszkaniowych w okresie międzypisowym zaobserwowano zmiany w strukturze własności mieszkań, budynków mieszkalnych oraz mieszkań znajdujących się w tych budynkach. W porównaniu ze spisem przeprowadzonym w 2002 r. znacząco zwiększyła się liczba zamieszkałych budynków mieszkalnych stanowiących współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych. Przybyło również budynków mieszkalnych należących do osób fizycznych i towarzystw budownictwa społecznego. Zmniejszył się udział pozostałych form własności w strukturze zasobów budynków mieszkalnych.

Wykres 3. STRUKTURA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH ZAMIESZKANYCH WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI BUDYNKU W 2011 R.

(±) zmienna w porównaniu do 2002 w p. proc.

Wykres 4. STRUKTURA MIESZKAŃ W BUDYNKACH MIESZKALNYCH ZAMIESZKANYCH WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI BUDYNKU W 2011 R.

(±) zmienna w porównaniu do 2002 w p. proc.

Tabl. 6. Zamieszkane budynki mieszkalne i mieszkania w zamieszkanym budynkach mieszkalnych w latach 2002 i 2011.

		w tym stanowiące:									
		własność:							współwłasność:		
		osób fizycznych	spółdzielni mieszkaniowych	gmin	Skarbu Państwa	zakładów pracy	TBS-ów	pozostałych podmiotów	z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych	bez wyodrębnionych własności lokali mieszkalnych	
Razem											
Budynki w tys.											
Ogółem	2011	5 542,6	4 616,1	20,4	56,8	19,6	28,3	3,1	12,0	505,1	36,7
	2002	4 773,6	4 204,8	82,3	95,0	27,1	39,4	2,0	12,8	268,3	42,0
Miasta	2011	2 176,4	1 598,4	18,7	39,5	5,8	11,1	3,0	5,0	378,7	26,7
	2002	1 780,8	1 391,0	78,8	71,5	8,6	17,2	2,0	5,1	175,2	31,5
Wieś	2011	3 366,2	3 017,7	1,7	17,4	13,8	17,2	0,1	7,0	126,4	10,0
	2002	2 992,8	2 813,8	3,5	23,5	18,5	22,2	0,1	7,7	93,1	10,5
2002=100											
Ogółem		116,2	109,8	24,8	59,8	72,5	71,8	151,4	93,8	188,3	87,6
Miasta		122,2	114,9	23,8	55,2	67,4	64,4	151,8	98,0	216,1	84,8
Wieś		112,5	107,2	48,5	73,9	74,8	77,5	138,8	90,9	135,8	95,0
Mieszkania^a w tys.											
Ogółem	2011	12 960,5	5 408,8	239,3	282,6	62,0	84,7	43,1	22,9	6 505,0	50,6
	2002	11 865,8	4 819,0	3 031,5	595,5	146,4	192,6	33,2	33,0	2 935,3	79,1
Miasta	2011	8 978,9	2 181,0	226,2	235,5	32,9	49,3	42,3	14,4	6 055,6	39,1
	2002	8 186,7	1 801,0	2 980,8	526,2	94,9	139,7	32,4	22,5	2 524,8	63,9
Wieś	2011	3 981,6	3 227,8	13,1	47,1	29,1	35,4	0,8	8,4	449,4	11,5
	2002	3 680,3	3 018,0	50,7	69,3	51,6	52,9	0,7	10,5	410,6	15,2
2002=100											
Ogółem		109,2	112,3	7,9	47,5	42,3	44,0	130,1	69,2	221,6	64,0
Miasta		109,7	121,1	7,6	44,8	34,6	35,3	130,5	64,2	239,8	61,1
Wieś		108,2	107,0	25,8	67,9	56,4	66,9	112,8	80,1	109,5	75,8

a Dla 2002 bez nieustalonej informacji właścicielach

W 2011 r. najwięcej budynków należało do **osób fizycznych** (83,3% całkowitej liczby zamieszkaných budynków mieszkalnych). Osoby te były właścicielami ponad 4,6 mln budynków mieszkalnych z ok. 5,4 mln mieszkań. W porównaniu z 2002 r. liczba budynków mieszkalnych osób fizycznych zwiększyła się o 9,8%, w tym o 14,9% w miastach i 7,2% na wsi.

W miastach we władaniu osób fizycznych znajdowało się ok. 1,6 mln budynków mieszkalnych z prawie 2,2 mln mieszkań. Budynki te stanowiły 73,4% ogółu zamieszkaných budynków mieszkalnych w miastach.

Na wsi osoby fizyczne dysponowały ok. 3 mln budynków mieszkalnych, w których zlokalizowanych było ponad 3,2 mln mieszkań. Odsetek budynków mieszkalnych należących do osób fizycznych na wsi był wyższy niż w miastach i wyniósł 89,6%.

Drugą pozycję pod względem udziału w liczbie budynków mieszkalnych zajmowały zasoby stanowiące **współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych** (9,1%.) W 2011 r. liczba budynków mieszkalnych tego rodzaju własności wyniosła ponad 500 tys. Zlokalizowanych było w nich ponad 6,5 mln mieszkań.

W porównaniu z poprzednim spisem liczba budynków mieszkalnych stanowiących współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali wzrosła o ponad 88%, a mieszkań w tych budynkach ponad dwukrotnie. Znaczący przyrost liczby budynków tego rodzaju własności był efektem oddawania do użytku nowych budynków stanowiących współwłasność, jak również wyodrębniania w budynkach należących dotychczas do jednego podmiotu mieszkań o odrębnej własności. W latach 2002 - 2011 ok. 172 tys. budynków mieszkalnych zmieniło status własności na współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych.

W miastach znajdowało się ponad 378 tys. budynków stanowiących współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych. Mieściło się w nich ponad 6 mln mieszkań. Budynki stanowiły 17,4% budynków mieszkalnych w miastach, a mieszkania w tych budynkach – 67,4% ogółu mieszkań. W stosunku do poprzedniego spisu zasoby budynkowe w miastach zwiększyły się ponad dwukrotnie.

Na wsi znajdowało się ok. 126 tys. budynków stanowiących współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych (3,8% ogółu budynków mieszkalnych zamieszkaných). W budynkach z tą formą własności usytuowanych było prawie 450 tys. mieszkań, które stanowiły ok. 11,3% liczby mieszkań w budynkach mieszkalnych na wsi. W porównaniu z 2002 r. liczba budynków mieszkalnych zamieszkaných zwiększyła się prawie o 12,5%, a liczba mieszkań o 8,2%.

Tabl. 7. Mieszkania w budynkach mieszkalnych zamieszkałych stanowiących współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych w 2011 r.

	Budynki	Mieszkania		
		razem	w tym stanowiące własność osób fizycznych	
	w tys.		w % ogółu	
Ogółem	505,1	6 505,0	2 781,6	42,8
z tego stanowiące własność:				
tylko osób fizycznych	240,2	1 328,1	1 328,1	100,0
osób fizycznych i spółdzielni mieszkaniowych	66,0	1 885,1	651,1	34,5
osób fizycznych i gmin	68,5	1 038,8	486,3	46,8
osób fizycznych i zakładów pracy	7,9	109,1	69,7	63,9
osób fizycznych i pozostałych podmiotów	31,4	489,1	246,4	50,4
pozostałych podmiotów	91,2	1 654,7	-	-

Wśród budynków mieszkalnych stanowiących współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych ponad 240 tys. budynków należało tylko do osób fizycznych. Znajdowało się w nich ponad 1,3 mln mieszkań. Ponad 170 tys. budynków stanowiło współwłasność osób fizycznych i innych podmiotów, w tym w szczególności spółdzielni mieszkaniowych lub gmin. W budynkach z odrębną własnością lokali znajdowało się łącznie prawie 2,8 mln mieszkań należących do osób fizycznych.

Łącznie osoby fizyczne były właścicielami lub współwłaścicielami ponad 5 mln budynków i posiadały prawie 8,2 mln mieszkań. Stanowiły one 63,2% ogółu mieszkań w zamieszkałych budynkach mieszkalnych.

W 2011 r. zasoby **spółdzielni mieszkaniowych** obejmowały ponad 20 tys. budynków mieszkalnych z prawie 240 tys. mieszkań. W porównaniu z poprzednim spisem liczba budynków należących do spółdzielni mieszkaniowych spadła prawie 4 –krotnie, a liczba mieszkań – ponad 12-krotnie. Znaczący ubytek w zasobach budynków spółdzielni mieszkaniowych był wynikiem wprowadzenia uregulowań prawnych w zakresie własności lokali mieszkalnych i działalności spółdzielni mieszkaniowych. W budynkach, które należały do spółdzielni mieszkaniowych, wyodrębnione zostały lokale mieszkalne o odrębnej własności. Prawie 58 tys. budynków mieszkalnych, które do 2002 r. stanowiły własność spółdzielni mieszkaniowych, w 2011 r. wystąpiły jako współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali.

Prawie 57 tys. budynków mieszkalnych w których zlokalizowanych było ponad 282 tys. mieszkań było własnością gmin. W stosunku do poprzedniego spisu liczba budynków

spadła o prawie 40%, a mieszkań w tych budynkach o ponad połowę. W wyniku przekształceń własnościowych, które miały miejsce w latach 2002-2011, ponad 21 tys. budynków stało się współwłasnością z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych, a prawie 13 tys. przeszło we władanie osób fizycznych.

W 2011 r. prawie 37 tys. zamieszkałych budynków mieszkalnych stanowiło **współwłasność bez wyodrębnionych własności lokali**. Znajdowało się w nich ponad 50 tys. mieszkań. W latach 2002-2011 odnotowano spadek w liczbie budynków o ponad 12%, a mieszkań o ponad połowę. W wyniku przekształceń własnościowych, jak i fizycznego przyrostu i ubytku budynków, liczba budynków stanowiących współwłasność bez wyodrębnionych własności lokali zmniejszyła się w stosunku do 2002 r. o 12,4%. Ponad 4,7 tys. budynków mieszkalnych przeszło w ręce osób fizycznych, a w ok. 3,3 tys. budynków wyodrębnione zostały własności lokali.

W 2011 r. w gestii **zakładów pracy** było ponad 28 tys. budynków, w których usytuowanych było prawie 85 tys. mieszkań. W porównaniu z 2002 r. liczba budynków zmniejszyła się o 28,2%. Prawie 7 tys. budynków stało się współwłasnością z wyodrębnionymi własnościami lokali, a ok. 2,5 tys. własnością osób fizycznych.

Do **Skarbu Państwa** należało 19,6 tys. budynków mieszkalnych, co stanowiło 0,4% zamieszkałych budynków mieszkalnych. Budynki te obejmowały 62,0 tys. mieszkań. W okresie międzypisowym zasoby mieszkaniowe Skarbu Państwa zmniejszyły się o 57,6%, przy czym spadek ten był większy w miastach (ponad 65%) niż na wsi (prawie 69%).

Na moment spisu 2011 r. w zasobach **towarzystw budownictwa społecznego (TBS)** pozostawało ponad 3 tys. budynków z ok. 43 tys. mieszkaniami. W porównaniu z 2002 r. liczba budynków pozostających w zasobach towarzystw budownictwa społecznego zwiększyła się o ponad połowę, liczba mieszkań - ponad trzykrotnie.

W 2011 r. ok. 12 tys. budynków mieszkalnych stanowiło własność **innych podmiotów**. Były to głównie jednostki budujące dla zysku (deweloperzy), instytucje wyznaniowe i inne organizacje. W porównaniu z poprzednim spisem liczba budynków mieszkalnych pozostających we władaniu tych podmiotów zmalała o 6,2%.

4. Wielkość budynków.

Budynki mieszkalne oddawane do użytku w latach 2002 – 2011 charakteryzowały się mniejszą liczbą mieszkań przypadających na jeden budynek mieszkalny oraz większą niż w latach poprzednich przeciętną powierzchnią użytkową mieszkań. Zmiany w wielkości nowych budynków, w tym w szczególności budynków wielomieszkaniowych, wpłynęły na wskaźniki charakteryzujące wielkość zabudowy mieszkalnej.

Przeciętna liczba mieszkań przypadająca na 1 budynek mieszkalny w 2011 r. wyniosła 2,34 wobec 2,49 w 2002 r. W przypadku budynków jednorodzinnych wskaźnik ten nie uległ zmianie i w 2011 r. wyniósł 1,05. W miastach przeciętnie na 1 budynek jednorodzinny przypadało 1,07 mieszkania przy 1,04 dla wsi. Istotne zmiany w przeciętnej liczbie mieszkań przypadającej na 1 budynek odnotowano w budynkach wielomieszkaniowych. W 2011 r. na

1 budynek wielomieszkaniowy przypadało przeciętnie ok. 14,4 mieszkania wobec 17,1 w 2002 r.

W 2011 r. przeciętna powierzchnia użytkowa wszystkich mieszkań w budynkach mieszkalnych wyniosła prawie 172 m². W miastach budynki mieszkalne były przeciętnie o prawie 160 m² większe niż na wsi.

W miastach budynki wielomieszkaniowe liczyły przeciętnie 836,8 m² powierzchni użytkowej mieszkań, podczas gdy na wsi – 341,7 m². W budynkach jednorodzinnych zlokalizowanych w miastach przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań to prawie 120 m², natomiast na wsi ok. 102 m².

Tabl. 8. Przeciętna liczba mieszkań i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w budynkach mieszkalnych^a w latach 2002 i 2011.

		Razem	w tym budynki:	
			jednorodzinne	wielomieszkaniowe
Przeciętna liczba mieszkań				
Ogółem	2011	2,34	1,05	14,40
	2002	2,49	1,05	17,08
Miasta	2011	4,13	1,07	16,24
	2002	4,60	1,02	20,24
Wieś	2011	1,18	1,04	6,10
	2002	1,23	1,07	6,15
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w budynku ^a w m ²				
Ogółem	2011	171,94	107,78	747,13
	2002	168,57	102,95	835,69
Miasta	2011	268,87	119,16	836,77
	2002	276,30	114,87	981,70
Wieś	2011	108,95	101,75	341,71
	2002	104,46	96,98	330,41

a Dotyczy powierzchni użytkowej wszystkich mieszkań w budynku

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w budynkach jednorodzinnych była zróżnicowana w zależności od położenia terytorialnego w kraju i wynosiła w miastach od 102,7 m² w województwie świętokrzyskim do 131,4 m² w województwie

zachodniopomorskim. Na wsi natomiast wahała się od 113,4 m² w województwie dolnośląskim do 89,9 m² w województwie świętokrzyskim.

W miastach największą przeciętną powierzchnię użytkową budynków wielomieszkaniowych odnotowano w województwie mazowieckim 1 527,1 m² na 1 budynek, a najniższy w województwie lubelskim - 506,1 m² na 1 budynek. Na wsi budynki najmniejsze pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań wystąpiły w województwie dolnośląskim, gdzie na 1 budynek mieszkalny przypadało 309,3 m². Najwyższą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkań w budynku wielomieszkaniowym odnotowano w województwie podkarpackim - 446,4 m².

Tabl. 9. Budynki mieszkalne zamieszkałe według liczby mieszkań w 2011 r.

	Razem	z tego budynki:								
		jednorodzinne	z tego o liczbie mieszkań:		wielomieszkaniowe	z tego o liczbie mieszkań:				
			1	2		3-4	5-9	10-19	20-49	50 i więcej
w tys.										
Ogółem	5 542,6	5007,5	4 761,9	245,6	535,1	141,3	157,8	139,0	68,9	28,1
Miasta	2 176,4	1738,2	1 613,4	124,8	438,2	88,5	125,9	128,5	67,3	27,9
Wieś	3 366,2	3269,3	3 148,5	120,8	96,9	52,8	31,9	10,4	1,6	0,2
w % ogółu										
Ogółem	100,0	90,3	85,9	4,4	9,7	2,5	2,8	2,5	1,2	0,5
	x	100,0	95,1	4,9	100,0	26,4	29,5	26,0	12,9	5,3
Miasta	100,0	79,9	74,1	5,7	20,1	4,1	5,8	5,9	3,1	1,3
	x	100,0	92,8	7,2	100,0	20,2	28,7	29,3	15,4	6,4
Wieś	100,0	97,1	93,5	3,6	2,9	1,6	0,9	0,3	0,0	0,0
	x	100,0	96,3	3,7	100,0	54,5	32,9	10,8	1,6	0,2

Wśród budynków jednorodzinnych dominowały budynki z jednym mieszkaniem. Ich liczba stanowiła ponad 95% ogółu tych budynków. Pomiedzy miastem a wsią nie zaobserwowano istotnej różnicy w udziale budynków jedno-mieszkaniowych w populacji budynków jednorodzinnych.

W przypadku budynków wielomieszkaniowych zróżnicowanie w przekroju miastowości było bardziej znaczące. Na wsi były to najczęściej budynki z liczbą mieszkań 3 lub 4. Stanowiły one ponad połowę populacji budynków wielomieszkaniowych na wsi. Tymczasem w miastach udział tych budynków wyniósł ok. 20%. Dominowały natomiast budynki z liczbą mieszkań od 5 do 9 oraz budynki z liczbą mieszkań od 10 do 19. Każda z tych kategorii stanowiła ok. 29% ogółu budynków wielomieszkaniowych.

Tabl. 10. Budynki mieszkalne w miastach według liczby mieszkań i okresu wybudowania w 2011 r.

	Razem	o liczbie mieszkań:						Przeciętna liczba mieszkań
		1-2	3-4	5-9	10-19	20-49	50 i więcej	
Ogółem w tys.	2 176,4	1 738,2	88,5	125,9	128,5	67,3	27,9	4,13
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	x
w tym budynki oddane do użytku:		w % ogółu						
przed 1918	8,0	4,7	29,8	32,1	16,1	6,2	0,6	4,90
1918-1944	15,1	14,0	38,0	28,7	9,2	3,3	1,0	2,64
1945-1970	20,5	20,7	14,7	15,5	22,5	25,8	25,0	4,63
1971-1978	11,3	11,5	3,9	2,7	15,5	17,1	29,6	6,35
1979-1988	14,5	14,9	3,1	6,5	18,2	23,5	23,6	5,08
1989-2002	14,1	15,1	3,9	8,4	12,1	15,5	12,0	3,65
po 2002 i w budowie	10,8	12,2	4,0	4,2	5,2	7,8	7,5	3,04

W miastach przeciętna liczba mieszkań w budynku mieszkalnym była zależna od wieku budynku. Największe pod tym względem budynki wybudowano w latach 1971-1978 – na 1 budynek mieszkalny przypadało prawie 6,4 mieszkania. Najmniejszą przeciętną liczbą mieszkań charakteryzowały się budynki wzniesione w latach 1918-1944 – 2,6 mieszkania na 1 budynek.

Najwięcej budynków z jednym lub dwoma mieszkaniami (jednorodzinnych) pochodzi z okresu lat 1945-1970 – prawie 21% ogółu budynków jednorodzinnych. Ponad 60% istniejących budynków mieszkalnych z liczbą mieszkań od 3 do 9 wybudowano przed 1945 r. Wśród budynków mieszkalnych z liczbą mieszkań od 10 do 19 ponad 22% wzniesiono w latach 1945-1970, a ponad 18% w latach 1979-1988. Prawie 26% budynków z liczbą mieszkań od 10 do 49 wybudowano w latach 1945-1970, a prawie 42% w okresie 1979-1988. W latach 1945-1988 oddano łącznie do użytku ponad 78% istniejących budynków mieszkalnych z liczbą mieszkań 50 i więcej.

5. Wyposażenie budynków w instalacje techniczne.

W okresie dzielącym oba spisy powszechne wyposażenie zamieszkałych budynków mieszkalnych w instalacje techniczne: wodociąg, kanalizację, gaz z sieci i centralne ogrzewanie uległo poprawie. W zakresie wodociągu i kanalizacji wystąpił znaczny przyrost instalacji podłączonych do sieci, zwłaszcza do sieci wodociągowej na wsi. Tym samym, zmniejszyły się dysproporcje w wyposażeniu zasobów w budynkach mieszkaniowych między miastem a wsią. Wyjątek stanowił gaz z sieci. Na wsi nadal utrzymywał się niższy niż w miastach poziom wyposażenia w tą instalację. Poprawa stopnia wyposażenia budynków w instalacje techniczno-sanitarne była skutkiem modernizacji starych domów, jak również powstawania nowych budynków o podwyższonym standardzie.

Tabl. 11. Budynki mieszkalne według stopnia wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2002 i 2011.

		Budynki ogółem	W tym budynki wyposażone w:					gaz z sieci	c.o.
			wodociąg		kanalizację				
			razem	w tym z sieci	razem	w tym z sieci			
w tys.									
Ogółem	2011	5 542,6	5 371,4	4 580,5	5 105,7	2 288,6	2 046,4	4 279,6	
	2002	4 773,6	4 392,7	3 572,1	4 141,0	1 445,1	1 575,1	3 294,2	
Miasta	2011	2 176,4	2 157,2	2 008,1	2 125,1	1 518,9	1 311,5	1 872,5	
	2002	1 780,8	1 737,4	1 574,6	1 714,2	1 119,1	1 018,8	1 381,6	
Wieś	2011	3 366,2	3 214,2	2 572,4	2 980,6	769,7	734,9	2 407,1	
	2002	2 992,8	2 655,3	1 997,5	2 426,8	326,0	556,3	1 912,6	
w % ogółu									
Ogółem	2011	100,0	96,9	82,6	92,1	41,3	36,9	77,2	
	2002	100,0	92,0	74,8	86,7	30,3	33,0	69,0	
Miasta	2011	100,0	99,1	92,3	97,6	69,8	60,3	86,0	
	2002	100,0	97,6	88,4	96,3	62,8	57,2	77,6	
Wieś	2011	100,0	95,5	76,4	88,5	22,9	21,8	71,5	
	2002	100,0	88,7	66,7	81,1	10,9	18,6	63,9	
2002=100									
Ogółem		116,1	122,3	128,2	123,3	158,4	129,9	129,9	
Miasta		122,2	124,2	127,5	124,0	135,7	128,7	135,5	
Wieś		112,5	121,1	128,8	122,8	236,1	132,1	125,9	

Wodociąg był instalacją najczęściej występującą w budynkach mieszkalnych. Według stanu na 31 marca 2011 r. w wodociąg wyposażonych było ok. 97% budynków mieszkalnych zamieszkałych, a prawie 83% w wodociąg sieciowy. W miastach odsetek budynków z tą instalacją stanowił 99,1% ogółu budynków mieszkalnych (z sieci - 92,3%), zaś na wsi 95,5% (z sieci - 76,4%). W porównaniu z 2002 r. liczba budynków mieszkalnych wyposażonych w wodociąg powiększyła się o 22,3%. W miastach wzrost ten był wyższy niż na wsi.

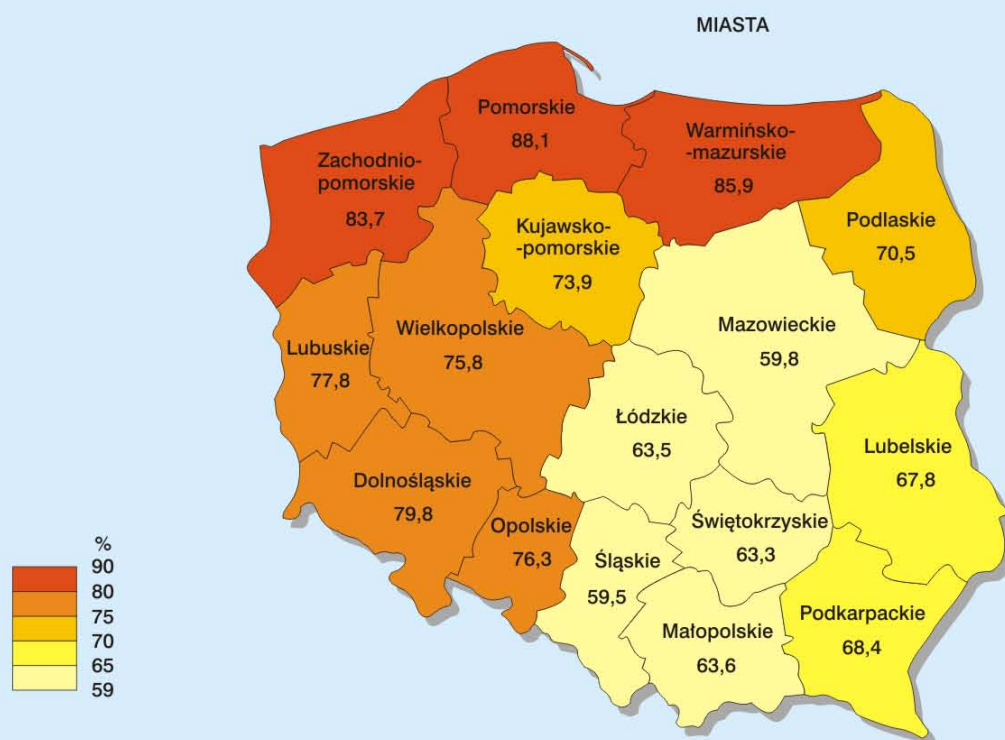
Według spisu 2011 r. w kanalizację wyposażonych było 92,1% ogółu zamieszkałych budynków mieszkalnych, natomiast odprowadzenie do sieci wystąpiło w 41,3 % budynków. W miastach znajdowało się prawie 97% budynków mieszkalnych z instalacją kanalizacyjną, a ok. 70% podłączonych było do sieci. Na wsi udział budynków z kanalizacją stanowił ponad 88% ogółu budynków mieszkalnych zamieszkałych, a ok. 23% posiadało przyłącze do sieci. W porównaniu z 2002 r. liczba budynków mieszkalnych wyposażonych w kanalizację wzrosła o 23,3%.

Stopień wyposażenia budynków mieszkalnych w kanalizację z odprowadzeniem do sieci był zróżnicowany przestrzennie. W miastach najwyższy odsetek budynków mieszkalnych z tą instalacją wystąpił w województwach: pomorskim – 88,1% ogółu zamieszkałych budynków mieszkalnych, warmińsko-mazurskim – 85,9 % i zachodniopomorskim - 83,7%. Najniższy udział odnotowano w miastach województw: śląskiego – 59,5% i mazowieckiego – 59,8%. Na wsi najwyższy stopień wyposażenia w kanalizację sieciową odnotowano w województwach: pomorskim – 41,3%, zachodniopolskim – 34,2% i podkarpackim – 30,5%, a najniższy w województwach: lubelskim – 15,5% i łódzkim – 16,0%.

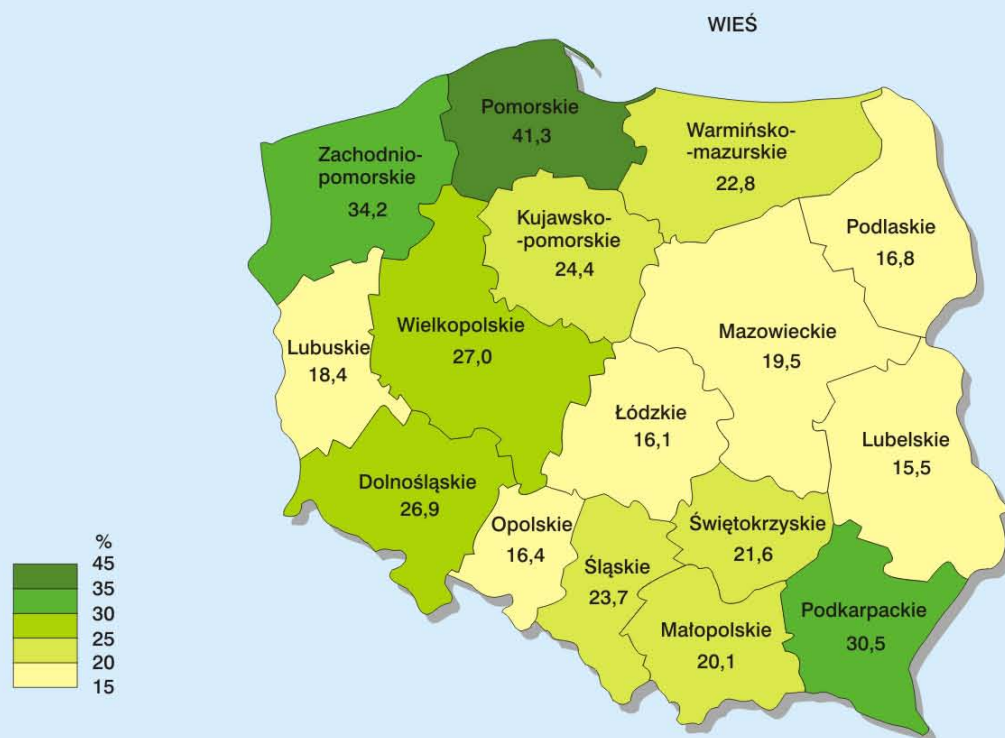
Według stanu na 31 marca 2011 roku do sieci gazowej podłączonych było prawie 37% budynków mieszkalnych, w tym 60,3% w miastach i 21,8% na wsi. W porównaniu do 2002 r. liczba budynków wyposażonych w gaz z sieci zwiększyła się o prawie 30%. Na wsi przyrost ten był wyższy – 32,1% niż w miastach - 28,7%.

W 2011 r. w instalację centralnego ogrzewania wyposażonych było 77,2% budynków mieszkalnych zamieszkałych, przy czym w miastach udział ten wyniósł 86,0%, a na wsi w 71,5%.

Mapka 3. Odsetek budynków mieszkalnych wyposażonych w kanalizację sieciową w 2011 r.

Mapka 4. Odsetek budynków mieszkalnych wyposażonych w kanalizację sieciową w 2011 r.

Tabl. 12. Budynki mieszkalne i mieszkania w tych budynkach według stopnia wyposażenia w instalacje w 2011 r.

	Ogółem ^a	Budynki wyposażone w:				Budynki bez wodociągu	
		wodociąg, kanalizacje i c.o.		wodociąg, kanalizację (bez c.o.)	wodociąg bez kanalizacji ^b		
		razem	w tym z gazem z sieci		razem		w tym z c.o.
w tys.							
Budynki	5 542,6	4 245,8	1 820,2	854,4	271,2	23,5	171,2
Miasta	2 176,4	1 866,9	1 192,4	257,2	33,0	3,9	19,2
Wieś	3 366,2	2 378,9	627,8	597,2	238,2	19,6	152,0
Mieszkania	12 960,5	11 018,9	7 200,3	1 472,7	288,3	25,7	180,6
Miasta	8 978,9	8 131,0	6 448,0	782,8	41,0	4,7	24,2
Wieś	3 981,6	2 887,9	752,3	689,9	247,3	21,0	156,4
w odsetkach							
Budynki	100,0	76,6	32,8	15,4	4,9	0,4	3,1
Miasta	100,0	85,8	54,8	11,8	1,5	0,2	0,9
Wieś	100,0	70,7	18,7	17,7	7,1	0,6	4,5
Mieszkania	100,0	85,0	55,6	11,4	2,2	0,2	1,4
Miasta	100,0	90,6	71,8	8,7	0,5	0,1	0,3
Wieś	100,0	72,5	18,9	17,3	6,2	0,5	3,9

a W dalszym podziale nie uwzględniono budynków o niustalonym wyposażeniu w wymienione instalacje.

b Z c.o. i bez c.o.

W 2011 r. w trzy podstawowe instalacje, tj. wodociąg, kanalizację i centralne ogrzewanie, wyposażonych było ponad 4,2 mln budynków mieszkalnych zamieszkałych. Stanowiły one ok. 77% ogółu budynków mieszkalnych zamieszkałych. W miastach odsetek budynków z wodociągiem, kanalizacją i centralnym ogrzewaniem wyniósł prawie 86%, a na wsi – ponad 70%.

Wśród budynków mieszkalnych z podstawowymi instalacjami ponad 1,8 mln budynków posiadało dodatkowo gaz z sieci i centralne ogrzewanie (prawie 33% ogółu zamieszkałych budynków mieszkalnych). W miastach ponad połowa budynków mieszkalnych wyposażona była w komplet wszystkich instalacji, a na wsi – niecałe 19%.